

Patarimai mokytojui, kurio klasėje ugdomi vaikai, turintys disleksiją

Lietuvos švietimo sistemoje galioja vadinamoji sutrikimų klasifikacija, kurioje tokio termino, kaip disleksija, nėra, bet yra pažymėti du kiti sutrikimai, t. y. skaitymo sutrikimas ir rašymo sutrikimas. Nors disleksijos prasmė yra skaitymo sutrikimas, vis dėlto į ją reikėtų žiūrėti plačiau, kaip į rašomosios kalbos formavimosi ir suvokimo organizacijos sutrikimą, nes skaitymas ir rašymas yra dvi to paties reiškinių pusės. Skaitymas yra rašomosios kalbos iškodavimas, rašymas – rašomosios kalbos įkodavimas. Todėl pasaulinėje sampratoje disleksija yra suprantama plačiau – kaip skaitymo ir rašymo sutrikimas. Lietuvoje mes atskiriame skaitymo sutrikimą ir rašymo sutrikimą. Mes skaitydami galime nuspėti, o disleksiją turintis vaikas to negali, jis nežino, kur sustos, kur patirs kliūčių, nes kartais jam raidės apsiverčia aukštyne kojomis, jis netikėtai išgirsta, kad skaitė vieną žodį, o perskaitė kitą. Dažnai disleksiją turintys vaikai painioja akustiškai panašius žodžius, sukeičia skiemenis vietomis, daro pauzes. Vaikui padėti gali specialisto (logopedo, specialiojo pedagogo) pagalba ir specialios priemonės. Jis mokomas susieti garsą su raide, jungti atskirus skiemenis, suvokti skaitomus žodžius. Mokant skaityti, reikia mokyti suprasti, kad žodis susideda iš atskirų garsų ir kad juos galima susieti tarpusavyje. Taip po truputį einama prie žodžio, sakinio, pastraipos prasmės.

Patarimai mokytojams:

- ✓ Kiekvienoje pamokoje atkreipkite dėmesį į vaiką turintį disleksiją, siekdami įvertinti jo darbą, padėti sutelkti dėmesį.
- ✓ Suteikite vaikui daugiau laiko užbaigti užduotims ir kokybiškam interaktyviam pokalbiui, kuriame pateikiama kuo daugiau atviro tipo klausimų.
- ✓ Mokykite skirdami dėmesį regimųjų (vizualinių) įgūdžių lavinimui, kuriais mes dažniausiai remiamės: kaip atidžiai žiūrėti į tekstą ar iliustracijas. Daugelis disleksiją turinčių vaikų patiria sunkumų apžiūrėdami puslapį ir raskdami tam tikrus simbolius, paveikslėlius ar žodžius.
- ✓ Skatinkite vaiko stipriąsias puses, neakcentuokite tai, ko jis negeba.
- ✓ Girkite net ir pačius mažiausius pasiekimus, tai skatina pasitikėjimą savo jėgomis.
- ✓ Skatinkite vaikus atrodyti sumaniais, stovėti tiesiai, žiūrėti Jums į akis ir apgalvoti, kokį savo įvaizdį jie atskleidžia kitiems.
- ✓ Tikėkite šių vaikų pažanga, tačiau kelkite adekvačius ir realius lūkesčius susijusius su rašymu ir skaitymu.

- ✓ Skirkite pakankamai laiko mokydami pagrindinių pristatymo (atsakinėjimo) įgūdžių. Pvz.: kaip teisingai užrašyti duomenis: kur rašyti pavadinimą, kaip ir kur teisingai parašyti savo vardą ir pan. Mokiniai, turintys disleksiją, dažnai neišmoksta šių paprastų, bet svarbių įgūdžių, jei nėra to nuosekliai mokomi.
- ✓ Neatlikite nebūtinų skaitymo ir rašymo užduočių, jei jos nėra pagrindinis pamokos tikslas.
- ✓ Atsiminkite, kad mokiniai turintys disleksiją gali garsiai perskaityti pastraipą visai nesuprasdami jos reikšmės. Reikia kiekvieną kartą aptarti perskaitytą tekstą.
- ✓ Paašškinkite tą patį keletą kartų, įvairiais ir skirtingais būdais, individualiai.
- ✓

© Can Stock Photo - csp31182180

- ✓ Mokiniam, turintiems disleksiją, naudingos trumpos užduotys, nes mokomoji veikla jiems yra sudėtingas procesas. Kartais trumpa pertraukėlė padės išlaikyti dėmesį ir pagerins mokymosi procesą.
- ✓ Vaikams dažnai sunku ramiai sėdėti, todėl gali būti naudinga suteikti trumpą pertraukėlę pamokos metu.
- ✓ Vertindami vaiko darbą, pasistenkite suprasti klaidų priežastis. Tai padės geriau suprasti patiriamus sunkumus ir leis sužinoti, kokias užduotis galima rekomenduoti atlikti papildomai.
- ✓ Svarbu suprasti, mokinio pasiekimai gali kasdien kisti ir būkite pasiruošę atitinkamai keisti savo lūkesčius.
- ✓ Suteikite galimybę paašškinti savo sunkumus, kad Jums būtų lengviau suprasti, kaip galite vaikui padėti.
- ✓ Mokiniai, turintys disleksiją, stengiasi labiau nei kiti vaikai, todėl stebėkite ar jie nėra pavargę. Sudarykite galimybę trumpai pailsėti pamokos metu, atliekant ilgas užduotis.
- ✓ Visais rūpimais klausimais konsultuokitės su mokykloje dirbančiais švietimo pagalbos specialistais (specialiuoju pedagogu, logopedu).

Parengė Biržų švietimo tarnybos logopedė Vaiva Baranauskienė

(Parengta naudojant prof. Sarmitės Tūbelės seminaro „Skaitymo ir rašymo sutrikimų įvertinimas“ medžiagą)